

Samling af Afgørelser

Sag C-28/15

**Koninklijke KPN NV m.fl.
mod
Autoriteit Consument en Markt (ACM)**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af College van Beroep voor het bedrijfsleven)

»Præjudiciel forelæggelse — fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — direktiv 2002/21/EF — artikel 4 og 19 — national tilsynsmyndighed — harmoniseringsforanstaltninger — henstilling 2009/396/EF — retsvirkning — direktiv 2002/19/EF — artikel 8 og 13 — udbydere, der anses for at have en stærk markedsposition — forpligtelser, der pålægges af en national tilsynsmyndighed — forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber — fastnet- og mobiltermineringspriser — omfanget af den kontrol, som de nationale retter kan udøve over de nationale tilsynsmyndigheders afgørelser«

Sammendrag – Domstolens dom (Anden Afdeling) af 15. september 2016

1. *Tilnærmelse af lovgivningerne — telekommunikationssektoren — elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — rammebestemmelser — direktiv 2002/19 og 2002/21 — den nationale rets efterprøvelse af en national tilsynsmyndigheds afgørelse, hvorved pålægges takstforpligtelser på taletermineringsmarkedet og afviges fra Kommissionens henstilling — ikke beføjelser til at afvige fra denne henstilling — grænser — årsager i tilknytning til markedets særlige karakter*

(Art. 288 TEUF; Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2002/19, direktiv, art. 8 og 13, og direktiv 2002/21, art. 4, stk. 1; Kommissionens henstilling 2009/396)

2. *Tilnærmelse af lovgivningerne — telekommunikationssektoren — elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — rammebestemmelser — direktiv 2002/19 og 2002/21 — den nationale rets kontrol af en national tilsynsmyndigheds beslutning om at pålægge takstforpligtelser på markedet for termineringstjenester — vurdering af proportionaliteten — lovlig — forpligtelse til at godtgøre den faktiske virkeliggørelse de i disse direktivers fastsatte målsætninger — foreligger ikke*

(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19, art. 8, stk. 4 og 13, og direktiv 2002/21, art. 6, 7 og 8; Kommissionens henstilling 2009/396)

1. Artikel 4, stk. 1, i direktiv 2002/21 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet), som ændret ved direktiv 2009/140, sammenholdt med artikel 8 og 13 i direktiv 2002/19 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (»adgangsdirektivet«), som ændret ved direktiv 2009/140, skal fortolkes således, at en national ret i en tvist om retmæssigheden af en af den nationale tilsynsmyndighed fastsat takstforpligtelse for levering af fastnet- og mobiltermineringstjenester kun kan afvige fra henstilling 2009/396 om regulering af fastnet- og mobiltermineringstakster i Den Europæiske Union, hvori beregningsmodellen »ren Bulric« (*Bottom-Up Long-Run Incremental Costs*)

anbefales som passende foranstaltning til prisregulering på taletermineringsmarkedet, hvis den mener, at årsager i tilknytning til de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bl.a. markedets særlige karakter i den pågældende medlemsstat, gør det påkrævet.

Det følger nemlig af rammedirektivets artikel 4, stk. 1, at den ved denne bestemmelse sikrede klageadgang skal støttes på en effektiv klagemekanisme, der giver mulighed for, at der tages behørigt hensyn til sagens omstændigheder. I denne bestemmelse præciseres endvidere, at det organ, der er kompetent til at træffe afgørelse om en sådan klage, som kan være en domstol, skal have den nødvendige ekspertise til at udføre sine funktioner effektivt. Når en national ret er forelagt en tvist om retmæssigheden af en takstforpligtelse, som den nationale tilsynsmyndighed har fastsat i henhold til adgangsdirektivets artikel 8 og 13, kan således den afvige fra henstilling 2009/396, og selv om henstillinger ikke tilsigter at være bindende, skal de nationale retter ikke desto mindre ved afgørelsen af tvister, der indbringes for dem, tage hensyn til henstillinger, navnlig når disse kan bidrage til fortolkningen af nationale bestemmelser udstedt til gennemførelse heraf, eller når der er tale om henstillinger, som har til formål at udfylde bindende EU-retlige bestemmelser.

(jf. præmis 39 og 40-43 samt domskonkl. 1)

2. EU-retten skal fortolkes således, at en national ret i en tvist om retmæssigheden af en af den nationale tilsynsmyndighed fastsat takstforpligtelse for levering af fastnet- og mobiltermineringstjenester kan vurdere denne forpligtelses forholdsmæssighed til de i artikel 8 i direktiv 2002/21 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet), som ændret ved direktiv 2009/140, og artikel 13 i direktiv 2002/19 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet), som ændret ved direktiv 2009/140, fastsatte målsætninger og tage hensyn til, at denne takstforpligtelse tilsigter at fremme slutbrugernes interesser på et detailmarked, som ikke vil blive underlagt regulering.

Det følger nemlig af adgangsdirektivets artikel 8, stk. 4, og artikel 13 og af rammedirektivets artikel 8, at den nationale tilsynsmyndighed, når den træffer en afgørelse, hvorved den pålægger udbydere sådanne takstforpligtelser, skal sikre sig, at disse forpligtelser opfylder alle de mål, der er fastsat i rammedirektivets artikel 8 og adgangsdirektivets artikel 13, nemlig dels at de skal tage udgangspunkt i det konkrete problem, være forholdsmæssige og begrundede i lyset af de målsætninger, der er fastlagt i rammedirektivets artikel 8, og at de kun kan pålægges efter høring i overensstemmelse med dettes artikel 6 og 7, dels at de sigter mod at fremme effektiviteten og skabe holdbar konkurrence og øgede fordele for forbrugerne. En national ret skal på samme måde som led i den retslige kontrol af denne afgørelse sikre, at den nationale tilsynsmyndighed overholder alle de krav, der følger af de i rammedirektivets artikel 8 og adgangsdirektivets artikel 13 anførte målsætninger. I denne forbindelse fratager den omstændighed, at en takstforpligtelse er baseret på henstilling 2009/396, ikke den nationale ret dens kompetence til at prøve forholdsmæssigheden af disse forpligtelser i forhold til de mål, der er opstillet i disse artikler.

En national ret kan, når den udøver sin retslige prøvelse af en national tilsynsmyndigheds afgørelse, derimod ikke kræve, at denne myndighed skal godtgøre, at takstforpligtelsen faktisk virkeliggør de i rammedirektivets artikel 8 fastsatte målsætninger. Den omstændighed, at en sådan bevisbyrde pålægges en national tilsynsmyndighed, ville nemlig se bort fra, at vedtagelsen af regulerede forpligtelser er baseret på en fremtidsanalyse baseret på markedsudviklingen, der som reference ved afhjælpning af de konstaterede konkurrenceproblemer anvender en effektiv operatørs adfærd og/eller omkostninger. Et sådant bevis hvad angår de fremtidige foranstaltninger er umuligt og uforholdsmæssigt vanskeligt at føre

(jf. præmis 48-51, 55 og 58-61 samt domskonkl. 2)